Vänsterpress om Iran – januari 2018

Iran har förkommit ofta på löpsedlarna under det senaste årtiondet:

- Massupproret 2009 (som led nederlag)
- Konflikten om Irans kärnkraftsprogram. Detta ledde 2015 till slutandet av ett kärnavtal, vilket dock hela tiden motarbetats av Israel och senare – efter Trump blivit amerikansk president – även av USA
- Stödet till Bashar al-Assad i det syriska kriget

Och i slutet av förra året utbröt kraftfulla massprotester riktade mot den islamiska republikens politik och mot regimens som sådan. Det är detta som föreliggande artikelsamling handlar om.

Flera av artiklarna tar kortfattat upp den historiska bakgrunden. För den som vill veta mer om detta rekommenderas följande:

Ingvar Rydberg: Schahregimens historia – 35 år av blodigt förtryck (från 1978)
Fred Halliday: De iranska kommunisternas tredje tragedi (från 1983)
Zarafshan Nasser: Iran efter revolutionen 1979 kan indelas i tre skeden (från 2009)

Om Iran - artiklar ur tidskriften Fjärde Internationalen (samling från 1979-83).

Martin Fahlgren 14/1 2018

Innehåll

Flamman 1

En tredje kraft kan födas i Iran 1

Irans protester handlar om bröd och rättvisa 2

Internationalen 3

Historien upprepar sig inte 3

Det revolutionära uppsvinget i Iran 4

Nu är det väl revolution på gång? 5

Ordning härskar i Teheran? 7

Offensiv 10

Masskampen i Iran ett uppror mot diktaturen 10

”Vi har väntat på en explosion” 14

Proletären 15

9 punkter om protesterna i Iran 15

Revolution 17

Massrörelsen i Iran: Arbetarklassen har fått nog av systemet 17

Flamman

En tredje kraft kan födas i Iran

Jonas Elvander

Flamman 11/1 2018

I Iran pågår de första regeringskritiska massprotesterna sedan den ”gröna rörelsen” 2009. Men till skillnad från de urbana medelklassprotesterna mot valfusk då är det i dag den fattiga underklassen i landsorten som protesterar mot prishöjningar på livsmedel och korruption.

Under julhelgen utbröt protester i den nordöstra staden Mashhad i Iran. Ett hundratal människor skanderade slagord mot Hassan Rouhanis regering och stack bilar i brand. Snart spred sig protesterna till andra städer och förra veckan beskött kravallpolis studenter vid Teherans universitet med tårgas. Hittills har minst 24 människor dödats, varav tre i fängelse, och över 1 000 har gripits.

Anledningen till att demonstrationerna började i Mashhad är att det är ett fäste för Rouhanis konservativa motståndare, de så kallade ”oussoulgarayan” (ungefär ”principtrogna” eller ”fundamentalister”). I staden som är Irans näst största finns imamen Rezas grav som är ett viktigt pilgrimsmål för shiamuslimer. Trots detta vann den moderate Rouhani stort i staden i presidentvalet i våras då han valdes om för en andra mandatperiod. Det var därför symboliskt viktigt för de konservativa hökarna att protesterna mot Rouhani började i en stad där han antogs vara populär.

Regeringskritik blev regimkritik

Men det som till en början såg ut att vara demonstrationer mot regeringen tog snabbt en ny riktning. Slagorden som började med ”Död åt Rouhani” blev ”Död åt diktaturen” och snart hördes ”Mullor, lämna Iran” och ”Frihet, självständighet och republik i Iran”. Förvånande nog åkallade flera demonstranter även den förre shahen Reza. Det rör sig dock inte om Mohammed-Reza Pahlavi som störtades i revolutionen 1979, utan hans far som var mycket hårdare mot de religiösa mullorna än sin son. Den här utvecklingen var inte vad Rouhanis motståndare hade väntat sig och när polisstationer började vandaliseras och moskéer brännas ned var det uppenbart att det som hade börjat som politiskt uppmuntrade missnöjesyttringar hade glidit ur händerna på dess manipulatörer.

Men även om protesternas upprinnelse går att spåra till den konservativa oppositionen, som ville visa att Rouhanias projekt att återintegrera Iran i det internationella världssamfundet har misslyckats, betyder det inte att demonstranterna inte agerar självständigt. Som så ofta är de materiella förutsättningarna viktiga för att förstå vad en spontan social proteströrelse riktar sig mot. Och det räcker med en snabb blick på den ekonomiska situationen i Iran för att inse att det finns anledning till missnöje.

Arbetslöshet och ojämlikhet

Rouhani vann de två senaste valen på löften om att ekonomin skulle förbättras i och med hävandet av sanktionerna mot landet efter att avtalet med USA och EU skrevs under. Hittills har dock inga nämnvärda förbättringar märkts av i Iran. Rouhani har visserligen lyckats få inflationen att falla från skyhöga 40 procent men dagens nio procent äter fortfarande upp en stor del av folks lön. Inflationsbekämpningen har även skett till priset av skyhög arbetslöshet, speciellt bland unga där den ligger på 29 procent. Livsmedelspriserna har fortsatt att öka – nyligen höjdes bland annat priset på ägg med 40 procent. När regeringen 19 december presenterade den nya budgeten som ska träda i kraft efter det iranska nyåret i mars meddelades dessutom att energipriserna kommer att öka med 50 procent och att de ekonomiska statsbidrag som 34 miljoner iranier är beroende av kommer att upphöra. Det var droppen som fick

bägaren att rinna över.

Möjligen håller Iran på att få sin egen Indignados-rörelse. Det vore i så fall inte en dag för sent

Men det är inte alla iranier som lider av den ekonomiska situationen. I delar av Teheran skyltar överklassen med sin lyx alltmer skamlöst, inte minst tjänstemän och andra med kopplingar till regeringen. Lyxaffärer och juvelbutiker präglar de norra delarna av huvudstaden där bilmärken som Porsche gör några av sina största vinster. Den ökande ojämlikheten och galopperande korruptionen har fått missnöjet att koka över i de fattigare delarna av landet. Det är symptomatiskt att protesterna framförallt har ägt rum i mindre och mellanstora städer och byar. Till skillnad från demonstrationerna 2009, då studenter och medelklass protesterade mot dåvarande president Mahmoud Ahmadinejads återval, är det i dag arbetare, fattigpensionärer, arbetslösa och delar av den undre medelklassen som uttrycker sitt missnöje. Denna del av befolkningen är densamma som utgjorde den sociala basen för Ayatollah Khomeinis revolution, de så kallade ”mostazafin” (ungefär ”de förtryckta”). Därav förvåningen över de sönderrivna porträtten på den högste ledaren Ayatollah Khamenei och de antireligiösa slagorden under demonstrationerna. Men med tanke på hur mycket pengar som årligen går till den religiösa eliten och underhåll av olika heliga platser och skrin borde förvåningen inte vara så stor.

Utländska konspiratörer

Khamenei har sin vana trogen anklagat Irans utländska fiender för att ligga bakom protesterna. Sådana teorier bör tas med en stor nypa salt. Dock är det uppenbart att såväl Saudiarabien som USA och Israel har intresse av att stödja alla former av motståndsrörelser mot den iranska regimen. Både Donald Trump och Benjamin Netanyahu har aktivt uppmuntrat demonstranterna, något som knappast är till hjälp för någon utom mullorna.

Men det är inte bara ayatollorna som gör kopplingar till utlandet. Bland slagorden under demonstrationerna har även hörts ”Lämna Syrien, tänk på oss” och ”Varken Gaza eller Libanon, jag ger bara mitt liv för Iran”. Det faktum att regeringen har spenderat enorma belopp på att stödja Bashar al-Assad i Syrien med pengar och vapenmakt, samt Hizbollah i Libanon och andra shiamuslimska grupper i regionen, i stället för att utveckla den inhemska ekonomin retar de fattiga minst lika mycket som elitens prålande.

Dynamiken i de pågående protesterna gör att man inte kan placera dem i något läger i den iranska politiken. De vänder sig mot både president Rouhanis nyliberala åtstramningspolitik och den religiöst konservativa oppositionen. Det är en spontan gräsrotsrörelse utan ledare eller tydligt mål som snabbt frigjorde sig från oppositionens försök att kontrollera den. Flera politiker har försökt bli en del av rörelsen utan framgång, till exempel den tidigare presidenten Ahmadinejad som greps förra veckan för att ha uppmuntrat protesterna.

Enligt forskaren Reza Moini kan det vara en ny kraft som håller på att träda fram i Iran. – Det är verkligen folket som är på gatorna, inte studenterna och den hippa medelklassen från 2009 som gick och åt pizza efter demonstrationerna. De känner sig behandlade som hundar, säger han till Mediapart.

Möjligen håller Iran på att få sin egen Indignados-rörelse. Det vore i så fall inte en dag för sent.

Irans protester handlar om bröd och rättvisa

Zina Al-Dewany
Flamman 12/1 2018

I Iran pågår det blodiga protester där många mist livet och ännu fler fängslats. Om de stora ”gröna” protesterna 2009 leddes av medelklassen och framför allt visade sig i universitets-

städerna, så är de nuvarande motståndets gräsrötter de fattiga. Men protesternas budskap är splittrat, vilket inte är så konstigt. Iran är en hård diktatur där verklig opposition är förbjuden. Under revolutionen dödades, fängslades och skrämdes Irans politiska kämpar. Då är det svårt att få ihop en samlad ideologisk röst. Ändå har iranierna kraftsamlat till den grad att regimen darrar. Slagorden som kastas skiljer sig åt, men målet är egentligen enkelt. Iranierna vill slippa den stora fattigdom de försatts i, där inte ens bröd går att garantera på bordet.

Irans president Rouhani vann presidentvalet 2013. Då beskrevs han försiktigt som en politiker som skulle skänka en strimma hopp för de som ville öppna landet. Han anses vara den liberala rösten, medan de religiösa ledarna som ofta sägs ha den riktiga makten är de konservativa. Men för att demokratisera Iran går det inte att skilja religionen från ekonomin, där den ena kraften används för att kontrollera och förstärka den andra.

Utåt sett kan vi se Rouhani twittra på engelska och höra honom prata om större öppenhet, medan de religiösa ledarna säger att internet är skapat av satan. Men bakom bägge krafternas retorik ligger samma agenda. Behålla makten och pengarna där de är, och låta de fattiga ropa efter arbete och bröd. Konflikten människorna hoppades på när de röstade fram Rouhani – att han skulle utmana den religiösa, och därmed den ekonomiska eliten, finns inte.

President Rouhani har kommenterat protesterna med att kritik måste få finnas, och att demonstranterna inte bara var upprörda över ekonomin men även politiken. Men oavsett hur öppen Rouhanis retorik är, har hans politik bestått i att göra de rika rikare och de fattiga fattigare. Det är klassisk högerpolitik, om än förklädd i religiösa motsättningar som för att förvilla oss från konfliktens kärna: ekonomisk ojämlikhet.

Ingen vet var protesterna kommer ta vägen, eller vad som blir det långsiktiga resultatet av de senaste veckornas konflikter. Men när protesterna är så högljudda, i ett land där straffet för regimkritik skulle avskräcka de flesta av oss från att gå ut på gatorna, så är en sak säker. Det är ett stort mod och en stor hunger efter bröd och rättvisa som drivit fram protesterna.

Internationalen

Historien upprepar sig inte

Frieda Afary

Internationalen 12/1 2018

Viktiga skillnader mellan dagens uppror och protesterna 2009

Protesterna som började i staden Mashhad den 28 december har snabbt spridit sig till mer än 40 städer, inklusive Teheran, Kermanshah, Rasht, Isfahan, Shiraz, Hamedan, Kerman, Zanjan, Ahvaz, Bandar Abbas och till och med Irans religiösa huvudstad, Qum. Deltagarna är till största delen unga människor under 30, men har i en del fall omfattat föräldrar med barn. Hittills har minst 5 personer dödats i Lorestan och mer än 50 personer har arresterats av stora säkerhetsstyrkor som var närvarande. En del regeringsbyggnader och banker sattes i brand av demonstranterna och de har satt eld på bilder av Khamenei och Khomeini.

I jämförelse med de massprotesterna som uppstod efter de bedrägliga presidentvalen 2009 är dessa protester annorlunda i flera viktiga avseenden: 1) De riktar sig direkt mot fattigdom och systematisk korruption. 2) Det finns ett utbrett deltagande från arbetarklassen (män och kvinnor), många arbetslösa. 3) Bland kraven finns Slut på Islamiska republiken, Död åt högste ledaren Khamenei, Död åt president Rouhani, Död år ”Revolutionsgardena” och Slut på Irans militära intervention i Syrien och Libanon. 4) I en del fall har enskilda kvinnor modigt tagit av sig sina sjalar eller slöjor på offentliga platser och uppmanat andra att följa deras exempel.

Ingen kan förneka att dessa protester uppstår efter åtminstone ett års nästan dagliga arbetaraktioner och strejkermot att löner inte har betalats ut och mot fruktansvärda arbetsförhållanden, liksom protester mot utarmningen av pensionärer, lärare, sjuksköterskor och de som

förlorat sina ynkliga besparingar i banker som gått i konkurs. Det har också funnits paroller som krävt frihet åt alla politiska fångar och slut på diktaturen.

Samtidigt finns det ingen tvekan om att det finns starka nationalistiska tongångar i en del av parollerna, som ”Varken Gaza eller Libanon, jag offrar mitt liv för Iran”, eller ett monarkistiskt inflytande som uttrycks i paroller till stöd för arvet efter shahen Reza Pahlavi.

Vissa iranier tror att protesterna kan ha inletts av de islamiska revolutionsgardena för att befästa deras makt, med tanke på maktkampen inom regimen och hotet om ett direkt krig mellan Iran och Saudiarabien. Andra tror att monarkisterna och Mujahedin Khalz har haft en viktig roll för att uppmuntra protesterna, med stöd från Trump-administrationen.

För de iranier som är mot alla dessa aktörer och verkligen hoppas på en frigörande rörelse är det ytterst viktigt att lära av den syriska revolutionens erfarenheter. Om massrörelsen mot fattigdom och diktatur bara begränsar sig till att störta regimen och inte har någon positiv och progressiv vision, så riskerar den att tas över av högerpopulister eller monarkister och bli en bricka i striden mellan olika imperialister.

Detta är ett tillfälle då iranska socialister och marxister som inte stöder någon auktoritär socialism kan göra skillnad genom att organisera sig i rörelsen på basis av motstånd mot Irans kapitalistiska stat, hjälpa till att utveckla arbetarråd, försvara och främja kvinnors kamp mot patriarkat och kvinnofientlighet, och protestera mot diskrimineringen av Irans etniska och religiösa minoriteter, som kurder och bahaier.

Det bästa sättet att utmana och gå mot USA:s, Israels, Saudiarabiens, Rysslands, Kinas och Turkiets imperialistiska vapenskrammel är att fördjupa den nuvarande proteströrelsens innehåll och solidarisera sig med andra progressiva i regionen och i hela världen som kräver social rättvisa.

Ursprungligen publicerad på *Alliance of Syrian and Iranian socialists* webb.
Översättning (från engelska): **Göran Källqvist**

Det revolutionära uppsvinget i Iran

Behrouz Jalilian

Internationalen 12/1 2018

Under de senaste dagarna har det iranska folkets, folkets lägre skikts, protester, demonstrationer och uppror gradvis tagit fart. På mycket kort tid, 3 dagar, spred sig protesterna från storstaden Mashhad i nordost till alla viktigare och större städer i Iran. På den andra och tredje dagen uppmanade nästan 40 städer till protester, och angav tid och plats när de skulle starta.

Populära paroller som kallade regeringen för tjuvar, och ultranationalistiska och arabfientliga paroller, förändrades till mer radikala, politiskt medvetna paroller som ”Vi har inga jobb”, ”Bröd, bostäder, frihet”, ”Kapitalistiska mullor, ge oss våra pengar”, ”Död åt diktatorn”, ”Arbetare, lärare, studenter, enhet enhet!”, ”Befria de politiska fångarna”, ”Reformister, fundamentalister, detta är slutet på er historia”, och många mer.

Det har förekommit protester, arbetarstrejker, nästan varje dag under de senaste åren i Iran. Men inga av dem lyckades förena sig till ett allmänt och massivt folkligt uppror som nu.

I början av den nuvarande protestvågen var ”vänstern” som vanligt på efterkälken och mycket misstänksam. De trodde att det kunde vara en sammansvärjning från regimens ena sida i opposition mot regeringen. Men denna uppfattning ersattes snabbt av förundran och förvåning över hur snabbt rörelsens kärna radikaliserades.

Nu ansluter sig vänsterinriktade fackföreningsaktivister, kvinnor, författare, universitetsstudenter till protesterna och försöker påverka dem politiskt.

Redan från och med dagen efter den stora revolutionen 1979 försökte regimen krossa, fängsla,

döda, landsförvisa aktivister, arbetarorganisatörer, medlemmar i revolutionära partier. 1981 lyckades regimen efter år av terror nästan utrota alla marxistiska aktivister. För närvarande finns en stor klyfta mellan två generationer marxister och vänsteraktivister. Banden har kapats. Men den nya generationen är ivrig och lär sig snabbt.

Under massupproret 2009 föll vänstern och de flesta aktivisterna för reformisterna, och det trots att den gamla generationen inte höll med. Idag är en av de fantastiska skillnaderna att ingen bryr sig om reformisterna. Folk ser sin framtid i vänstern och dess planer och rörelse. De lutar alltmer åt vänster. Tyvärr finns det ingen organisering och ledning av det som händer, och vänstern bör snabbt ta ledningen och organisera. Denna gång befinner sig nästan alla vänsterrörelser, både de i landsflykt och de inne i landet, på samma våglängd.

Detta uppror har inte varit på väg bara under några dagar eller månader eller ens år, utan sedan länge. Senaste gången (2009) orsakades de folkliga oroligheterna av ”valfusk”, och reformisterna som var en del av etablissemanget ledde dem. Efter några månader krossade regimen upproret och fängslade ledarna. Men den här gången finns det inga synliga ledare att isolera. Det har hittills fått regimen att göra många misstag och svara på ett förvirrat sätt.

Upproret 2009 kontrollerades huvudsakligen av medelklassen och småbourgeoisien i städerna. 2009 kom arbetar klassen till rörelsen ganska sent och ledde den inte. Men den här gången är upproret helt och hållet en våg av klasskamp.

En annan anmärkningsvärd skillnad är närvaron av kvinnor i främsta ledet och i kamp med polisen, och till och med i ledningen för slagorden. Och till skillnad från förra gången har upproret till största delen börjat utanför huvudstaden Teheran, och istället i städer med en fattigare arbetarbefolkning.

Lönerna är historiskt låga och nödvändighetsvaror har blivit allt dyrare. Nästan en tredjedel av iranierna lever i fattigdom. Levnadsomkostnaderna är nästan 50% högre än en genomsnittlig lön. Folk har massiva skulder till bankerna och majoriteten av arbetarna kan inte se någon bättre framtid för sina familjer.

Det enda sättet för detta stora revolutionära uppsving att lyckas är att det organiseras, och att marxister och andra vänsteranhängare tar ledningen. Det finns möjliga och kunniga aktivister i Iran som är mindre påverkade av stalinismen än tidigare generationer. De har inga illusioner om regimen och dess reflexmässiga antiimperialism.

Regimen kommer på ett aggressivt sätt och så småningom att hitta sätt att kväsa rörelsen, men tills dess är det rörelsens och dess ledares främsta plikt att hitta en riktig taktik för att göra motstånd mot och kämpa mot systemet. Vi befinner oss fortfarande i början av det revolutionära upproret. För närvarande kan inte folket längre tolerera systemet, och å sin sida tappar regimen för varje dag alltmer kontrollen över situationen.

Tidigare publicerad på *Alliance of Syrian and Iranian socialists webbplats*.
Översättning (från engelska): **Göran Källqvist**

Nu är det väl revolution på gång?

Arash Gelichkan

Internationalen 12/1 2018

Varje gång protester i Iran rapporteras ryser det längs ryggraden. Är bilderna äkta, vad händer sedan, vem fängslas, vem torteras i detta nu? Måtte protesterna bli fler, måtte de växa, må demonstranterna klara sig. Är revolutionen äntligen här? Varje gång har svaret varit nej. Förtryckarna, folkets utsugare sitter gjutna i starkare cement än vad man vill tro. Västvärlden fördömer repressionen med ord, medan företagen tjänar multum på övervakningsteknologi som de tillhandahåller regimen. Regimen fördömer å sin sida “utländsk inblandning” samtidigt som man sluter lukrativa affärskontrakt med svenska och europeiska bolagsjättar. “Båda

sidor” manades nyligen till lugn av våra europeiska regeringar. De som skjuter ihjäl demonstranter och de som blir ihjälskjutna, de som fängslar och de 1000 som fängslats, torterarna och de torterade. Så pågår charaden mellan den Islamiska regimen och väst. Och delar av vänstern sjunger med. “Väst vill ha revolution i Iran”, säger de och håller därför arbetarklassens revolt på armlängds avstånd. Inte ett ord av fördömanden mot den fascistliknande regimens repression hörs, det ligger längre ned på prioriteringslistan när man ska spela med i den “anti-imperialistiska” kraften. När den enda verkliga anti-imperialistiska kraft som finns är den iranska arbetarklassen som kräver “pengarna tillbaka från de profiterande prästerna”. Azadi, Istiqlal, Jomhooriye Irani! – Frihet, självständighet, iransk republik har hörts eka mellan husen som ett eko av revolutionen 1979:s anti-imperialistiska, radikala frihetskamp. Det är genom att förstärka dessa krafter, ge liv åt en demokratisk revolution vars seger är basen för en socialistiskt revolutionär kamp, som en verklig kamp mot den inhemska kapitalismen av nödvändighet beroende av imperialismen förs. Det kan inte finnas någon verklig antikolonial självständighet utan socialism. Iran av idag ingår i den världskapitalistiska sfären, ekonomin ligger i händerna på ett fåtal profitörer många av vilka inte vill se något annat än en ekonomisk öppning mot väst oavsett retorik om anti-imperialism. Denna reaktionära kapitalistiska “läpparnas antiimperialism” har från början haft syftet att slå ner på varje folkligt uttryck som kan utvecklas i socialistisk och verkligt anti-imperialistisk riktning.

Imperialismens två falanger, den som söker fördjupat samarbete för att gynna de krafter inom regimen som vill öppna ekonomin ytterligare för utlandet och den som vill kopiera scenariot Irak med landets kärntekniska program som förevändning, är eniga på en punkt: en revolution som försätter iranierna på fötter måste undvikas till varje pris, saboteras eller koopteras. De exil-oppositionella ledarkulterna, vare sig de är monarkister eller Mojahedin-e Khalg, står beredvilliga: likt Peshmerga står de redo att invadera sida vid sida med USA eller så när de fåfänga drömmar om att återvända till Iran med välfyllda fickor och välkomnas med blommor. De drömmarna har gång på gång kommit på skam. USA och Israel har mullrat ända sedan 2005, men det hotet har hittills bara fungerat som tacksamt propagandaverktyg för regimens repression eller näring åt diverse konspirationsteoretiker, dessvärre även på vänsterkanten och därför förlamat den proletära solidariteten. Win-win för regimen – och imperialismen.

Vi iranier i landet och i exil, den svensk-iranska unga generationen, vi som definierar oss som världsmedborgare solidariska med de upproriska vet om detta bättre än någon annan. Vi avskyr regimen, vi tror inte på imperialismen, vi känner oss fullständigt främmande inför exilsekterna vare sig de kräver trohet inför Reza Pahlavis, Maryam Rajavis eller Mansoor Hekmats porträtt. Vi stödjer den inhemska arbetarklassens självständiga kamp, de fria fackföreningarna, studenterna och kvinnoaktivisternas kamp – varhelst en slumrande vänster ligger vilandes, viskande; jag finns än!

Trots massavrättningarna av tiotusentals socialister 1988, trots de kvarvarande sympatisörernas landsflykt, trots kriget mot den imperialiststödda Saddams aggression som lämnade hundratusentals döda och regimen i absolut kontroll över medborgarnas sinnen och liv; jag finns än!

Ni som blev kvar, ni som lever under en regim som försöker tvinga på er slöjan, bara ett sätt att vara, bara ett sätt att tänka men inget sätt att leva utan i armod eller utblottning; vi hör er! Vi har bara flyktiga minnen från barn som står mitt i trafiken med fönsterputs i hand, soldater med automatkarbiner i vägspärrar och tiggande mödrar på marken huvudet nedsänkt i skam under chadoren. Men oavsett om det var 25 år sedan som i mitt fall, 10 år sedan eller i somras vet vi att den ekonomiska och sociala tillvaron är i fritt fall. Vi vet att armodet är alla upprors moder, att när klassmotsättningen skärps, de 99% proletariseras medan en liten klick ansamlar astronomiska tillgångar, då står revolutionen för dörren. Det är inget som odlas fram i mörka sammanträdesrum i Washington och Tel Aviv. Vill imperialismen invadera ett land behövs inga arbetarklassuppror, inga antikapitalistiska slagord, inga krav på bröd, frihet och social

rättvisa. Överklassen i Venezuela marscherar öppet med imperialismens paroller, de kräver amerikanska stövlar på landets mark. Irak invaderades med hänvisning till ett påstått kemvapenhot, Afghanistan påstods härbärgera internationell terrorism.

Ingen amerikansk invasion i Mellanöstern har skett med försvar av arbetar-klassuppror som förevändning. Det är inte i imperialismens intresse med ett folk i rörelse. Tror imperialismen att ett krig mot Iran ligger i dess omedelbara intresse så trycker den på knappen. Anledningen till att den inte gjort det är att Iran inte är Irak 2003 – ett söndersanktionerat, sönderbombat land utan försvarsförmåga. Iran är ett väldigt land med 80 miljoner invånare, en konventionell armé och hundratusentals militärt och ideologiskt disciplinerade revolutionsgardister, basijis och hezbollahis. Som en geopolitisk tungviktare har Iran Ryssland i ryggen, den sekteristiska shia-regeringen i Irak, Hizbollah vid Israels gräns, Houthierna vid den saudiska gränsen. Ett angrepp på Iran är ett vågspel av episka proportioner. Glöm Irak och Afghanistan, glöm det där lilla luftäventyret i Libyen april till augusti 2011. En invasion av Iran är en helt annan femma. Donald Trump är förvisso tillräckligt galen för att leka tanken på krig mot det kärnvapenbestyckade Nordkorea och drömmer säkerligen om jublande iranier som välkomnar hans stabila genialiska intåg i Teheran. Men som bekant är det amerikanska styret inte en smidig enmanshow. Helt felaktigt är det inte att än så länge sätta hoppet till imperialismens kalla egenintresse. Iran har både under Bush och Obama registrerats som en alldeles för stor munsbit för det militär-industriella komplex som egentligen styr USA. Än så länge tyder inget på motsatsen. Men varje tecken på ansvarslösa imperialistiska äventyr kommer mötas av en folkstorm av iranierna, från Los Angeles till Teheran. Folket står redo att trots den utbredda avskyn mot den korrupta härskarklassen resa vapen mot varje utländsk aggression. Den iranska folkliga patriotismen ska inte underskattas, någon antimperialistisk uppläxning från undermåligt insatta västintellektuella som inte förmår att fördöma folkets inhemska bödlar behöver de inte.

Socialistiska iranier är de första att starta antikrigs-protester vid sådana eventualiteter, det är bara att falla in i ledet om så skulle krävas. Varje antimperialistisk vänsterhållning måste ta sin utgångspunkt i stöd för arbetarklassens uppror och de krafter som vill rikta det i progressiv revolutionär riktning. Allt annat är reaktionärt.

Ordning härskar i Teheran?

Arash Gelichkan

Internationalen 12/1 2018

Året 1979 hade 60- och 70-talens radikalism och antikoloniala idéer strålat samman till en väldig våg som svepte bort den USA-stödda shah-diktaturen. En förtryckande islamisk regim vidtog och dess säregna kapitalistiska modell har fördjupat landets sociala kris med snabbt växande klassklyftor. Regimen är oförmögen att lösa dessa motsättningar varför vi kommer få se fler upprorsvågor, drar Arash Gelichkan som slutsats i en exposé över revolutionen 1979 och utvecklingen fram till idag.

Ett myller av politiska krafter hade varit aktiva i decenniets olika upprorsvågor mot monarkin. Här fanns det Moskva-trogna Tudeh-partiet (Folkets parti), det marxistiska gerilla-partiet Fadaian-e khalq (De som offrar sig för folket) och de muslimska marxisterna i Mojahedin-e khalq (De som för en helig kamp för folket). Det fanns borgerliga demokrater och nationalister, kämpande kurder och andra etniska grupper. Redan 1890 hade prästerskapet visat sin politiska tyngd genom protesterna mot britternas handelsrättigheter av tobak. Iran skulle få se sig förnedrat av den brittiska kolonialismen fler gånger och senare även av den gryende amerikanska imperialismen.

Landets första demokratiskt valda regering under den borgerliga nationalisten Mossadeq störtades av regenten, shahen, Mohammad Reza Pahlavi 1953 i en CIA-regisserad kupp. Iran blir en allt mer despotisk monarki uppbackad av amerikanska intressen.

Den vita revolution shahen iscensätter är ett mischmash av marknadsliberalisering, sociala reformer och hårdför västernisering – alltihop strikt regisserat ovanifrån med befolkningen som passiva undersåtar. Projektet angriper en del feodala strukturer på landsbygden men nya kapitalistiska klassrelationer tar dess plats. Styret lyckas alienera stora segment av befolkningen. Återigen seglar ett antikolonialt prästerskap upp som ett samlande ansikte för det brokiga politiska motståndet. Den prominente ayatollan Ruholla Khomeini får 1962 en krets av shiitiska präster som motsätter sig shahens politiska projekt att öppet deklarera en bojkottkampanj mot de regimkontrollerade valen. Khomeini uppmanar upprepade gånger till gatudemonstrationer och han fängslas 1963-64 för att därefter försättas i exil. Snarare än något annat höjer detta Khomeinis status som motståndsikon. Från exilen prånglar han ut en populistisk mix av frihetsretorik, antiimperialism och social rättvisa delvis kalkerad på vänstern samt stock-konservativ antivästlig reaktion som vinner genklang i vitt skilda lager.

1978 blev upprorets år och Khomeini, nu omgiven av borgerliga iranska intellektuella i exilen i Paris, fortsätter att spela en central roll. I början av 1979 hade Shahen avgått och Khomeini välkomnats av miljoner människor i huvudstaden Teheran där han landade efter mer än ett decennium i exil. Det året var en dramatisk period utan like där händelserna avlöste varandra. Det är svårt att plocka ut något specifikt men i stora drag visar Khomeini snabbt sin intoleranta sida och börjar slå ner på alla politiska partier, inte minst vänstern, i sin strävan att konsolidera sin nya teokratiska mullah-republik med sig själv som allerhögsta ledare. Det sker inte utan motstånd, även från religiösa kretsar.

Den rivaliserande storayatollan Mahmoud Taleghani hade i decennier suttit fängslad och torterats för sitt motstånd mot Shahen. I fängelset hade Taleghani till skillnad från många andra religiösa suttit till bords med de “gudlösa” kommunisterna och hade goda relationer till samtliga politiska krafter.

Hans söner tillhörde diverse kommunistiska eller muslimskt marxistiska grupper. Själv förordade han socialismens idéer om kollektivt ägande som mest kompatibelt med Islam, även om han också var socialt konservativ i andra avseenden. Taleghani hamnade i onåd hos Khomeini när han kritiserade det tilltagande politiska förtrycket i den nybildade islamiska republiken. 68 år gammal dog han hösten 1979, många iranier menar än idag att regimen förvägrade honom vård för att orsaka den tyngsta prästerliga rivalens död.

Händelserna fick Fadaian-e Khalq att splittras i en fraktion, kallad Majoritet, som förordade en omvandling till ett politiskt parti som ger kritiskt stöd åt den nya anti-imperialistiska regimen och en annan fraktion, kallad Minoritet, som vill fortsätta gerilla-kampen nu mot Khomeini. Majoritet-fraktionen menar att den Islamiska regimen till slut kommer att falla på grund av interna motsättningar och att det är viktigt att vänstern fortfarande kan verka legalt, vilket en gerilla-kamp skulle omöjliggöra. Men det är en strategi som visar sig bli väldigt svår ställd inför Khomeinis kompromisslöshet mot alla avvikande, beväpnade eller ej.

Med den USA-stödda irakiska invasionen hösten 1980 av sydvästra Irans arabisktalande region får Khomeini förevändning till ytterligare repression, liksom de blodiga attentat Mojahedin-e Khalq iscensätter med irakiskt bistånd. 1985 är de islamiska säkerhetstjänsterna konsoliderade och samtliga politiska motståndare fängslade eller drivna i exil. Vänsterns flora av organisationer är nu utraderade från den politiska scenen i Iran. Med Mojahedins kollaboration med Saddams Irak som förevändning avrättas 1988 tiotusentals politiska fångar, främst kommunister och Mojahedin-anhängare. Massakern är ett djupt sår i den iranska historien, särskilt för vänsterns sympatisörer inom och utanför landet.

Mojahedin-e Khalq med det ursprungliga intellektuella ledarskapet utrensat förvandlas från 1985 till en ledarkult med lösa ideologiska konturer, definierat av en opportunistisk linje där man samarbetar med alla som vill skada den islamiska regimen. Ända till 2003 har de en bas i Irak med Saddam som sponsor och ska under 2000-talet börja samarbeta öppet med säkerhetspolitiska hökar i Washington och Bryssel, med ockupationsstaten Israel och Saudiarabien.

De har upprättat ett självutnämnt exilparlament med ledaren Maryam Rajavi som påstådd legitim president. Även anhängarna till shahens son Reza Pahlavi gör liknande anspråk på makten – båda ett bevis på exil-oppositionens världsfrånvändhet från den iranska realiteten. Vänstern i exil är också en skugga av den stora rörelse som fanns inom landet 1979. En av de framträdande grupperna inom exilvänstern, Arbetarkommunisterna hänger sig åt oförblommerat islamhat (ibland riktad rentav mot europeiska muslimer) och splittras ständigt i nya fraktioner som hävdar att de är de mest sanna anhängarna av den avlidne ledargurun Mansoor Hekmat (de andra stämplas som "anti-hekmatister").

Inne i Iran fortsätter folkliga rörelser mot förtrycket, med en spillra av en dold vänster verksam i de fria fackföreningarna och arbetarstrejkerna. Studentaktivism, kvinnoaktivism, kritiska bloggare och en försiktig reformrörelse har pågått ända sedan slutet av 1990-talet. Dessa rörelser har utnyttjat de få kvarvarande och hårt kontrollerade kanalerna för folkviljan och röstat fram reformsinnade kandidater i både president- och parlamentsval när tillfälle getts.

Valet av Mohammad Khatami som president 1997 och omvalet 2001 ledde inledningsvis till en öppning med kritisk press och lättnader i de strikta religiösa lagarna men förbyttes snart i besvikelse. Den allerhögste ledaren Ali Khamenei övertog manteln från Ruhollah Khomeini när han avled 1989 och fortsätter utöva enorm makt via kontrollen över säkerhetsstyrkorna, de statliga medierna och mäktiga religiösa stiftelser med mera. Men att välja reformsinnade presidenter har varit iraniernas sätt att hälla grus i maskineriet och har orsakat en splittring av regimen i olika stridande falanger. Ibland, som i presidentvalet 2005, uttrycker de sitt missnöje med bojkotten som vapen, men även den taktiken har allmänheten fått ångra.

2005 lyftes den ultrakonservativa populisten Mahmoud Ahmadinejad till presidentposten av konservativ fattig landsbygdsbefolkning som utlovats förmåner, medan de reformsinnade avstod från att rösta. Långt ifrån att ledas av fromma okorrumperade välgörare ser iranierna sin ekonomiska och sociala situation försämras samtidigt som ett fåtal med regimkontakter ansamlar astronomiska summor. En arbetarrörelse med strejker och krav på förbättrade villkor på arbetsplatsen växer fram under 2000-talet, från start ansatt av regimen med förföljelser och fängslanden (läs gärna Andreas Malm och Shora Esmailians behändiga reportagebok Sprängkraft Iran från den här tiden). Reformrörelsen fokuserar på politiska och samhälleliga friheter, de socio-ekonomiska orättvisorna spelar en undanskymd roll. Trots det ansträngda samhällsklimatet under Ahmadinejad samlas de till en sällan skådad rörelse på gator och torg för att få tidigare premiärministern under 1980-talet Mir-Hossein Mousavi, numer reformist, vald till president 2009. Rörelsen skakar regimen och den då sittande presidenten Ahmadinejad utropas till vinnare vilket leder till en massrörelse mot påstått valfusk.

Denna så kallade gröna våg blir snabbt en bredare rörelse för större yttrandefrihet och samhälleliga friheter, frisläppande av politiska fångar och ett större inflytande för folket över styret. Efter massiv repression och fängslanden, däribland med Mousavi och reformistkollegan Mehdi Karroubi i utomrättslig husarrest sedan 2011, tystas rörelsen mot slutet av 2009. Men mot alla odds blixtrar reformrörelsen till 2013 och lyckas få den moderat konservative Hassan Rouhani vald till president på en plattform som utlovar kärntekniska förhandlingar med väst för att häva sanktionerna, ekonomisk tillväxt och större frihet. Konservativa kretsar mullrar, inklusive Khamenei, men av allt att döma får Rouhani ändå allerhögsta ledarens välsignelse för att förhandla med Obama-administrationen och lyckas häva en del av sanktionerna. På den politiska reformfronten går det betydligt långsammare – oavsett hur skulden fördelas mellan ultrakonservativa sabotörer och den försiktiga regeringen – men iranierna väljer ändå att belöna Rouhani med en andra mandatperiod sommaren 2017. Rouhanis omvalskampanj blir ett tillfälle för ännu modigare slagord mot det konservativa etablissemanget, valet av Trump väcker oro för förnyade konflikter mellan USA och Iran, rädslan för en konservativ backlash finns kvar; det finns alltså fler förklaringar än nöjdhet med den sittande regeringen i Teheran till att den trots allt omvals.

Stigande arbetslöshet, ökade levnadskostnader och skriande klassorättvisor har Rouhanis marknadsorienterade program med privatiseringar och ökade utländska investeringar knappast kunnat rå på (snarare tvärtom), särskilt inte med en Trump-administration som tar nytt strupgrepp på Iran. Mot slutet av 2017 har situationen blivit alltmer akut, särskilt efter att regeringen skurit ned på matsubventioner och sociala bidrag samtidigt som den ökat anslagen till mäktiga religiösa stiftelser.

Regeringens ultrakonservativa rivaler inte har varit sena med att utnyttja det folkliga missnöjet. I oktober protesterade tusentals över stigande matpriser utanför parlamentet i Teheran och i staden Mashhad. Bedömare är i stort sett eniga att ultrakonservativa Rouhani-motståndare initierade protesterna, så även de inledande i december, men videoklippen från de tidiga protesterna verkar visa en bredare rörelse än så där vissa även ropar slagord mot den iranska inblandningen i Syrien.

Klart är att de konservativa kretsarna snabbt tappar kontrollen över sabotage-aktionen mot Rouhani och den förvandlas till ett arbetarklass-lett uppror med revolutionära övertoner. I skrivande stund tycks just den här protestvågen ha ebbat ut. Men det står klart att så länge prästerskapet fortsätter att roffa åt sig av skattebetalarnas pengar, så länge en elit kopplad till regimen fortsätter att berika sig medan den breda allmänheten inte ens har råd med det allra mest grundläggande finns grogrunden för revolten där. Hårdnande politiskt förtryck och de repressiva organen bussade mot demonstranter kan kanske få bort folket från gatorna för tillfället. Men upprorets ansikte kommer visa sig gång på gång och regimen är oförmögen att lösa de bakomliggande socio-ekonomiska motsättningarna.

Framtiden tillhör inte den islamiska regimen, men om den tillhör folket eller samma gamla exploatörer lierade med nya korrupta ledare med eller utan imperialistiskt bistånd får den som lever bevittna. Dagens läge beskrivs kanske bäst med en parafras av Rosa Luxemburgs citat efter krossandet av den tyska revolutionen 1918-1919:

”Ordning härskar i Teheran!” Ni slöa lakejer! Er ”ordning” är byggd på lösan sand. Redan i morgon skall revolutionen åter rasera den och till er förskräckelse förkunna med klang av basuner: jag var, jag är, jag blir!

Offensiv

Masskampen i Iran ett uppror mot diktaturen

Kristofer Lundberg
Offensiv 9/1 2018

Efter ett år av strejker och protester från industriarbetare, lärare och pensionärer utbröt den 28 december massiva protester och uppror i den konservativa staden Mashad, Irans andra största stad. Vad som inledningsvis var en lokal protest mot prisökningar på mat och bränsle blev snabbt ett landsomfattande uppror mot den islamiska republiken.

När Offensiv går i tryck är massrevolten inne på sin tredje vecka. Den islamistiska diktaturen har svarat med maximal repression. Den 8 januari var den officiella dödssiffran 25 – bland dem en 22-åring som greps under protesterna och fördes till det ökända Evinfängelset. Regimen hävdar att han tog sitt liv, men det mest troliga är att han har misshandlats till döds. Över 1 700 har fängslats, bland dem över 100 studentledare som har hämtats av säkerhetspolis i sina hem.

Protestvågen spreds mycket snabbt till över 100 städer, samt till Rohjelat, Östra Kurdistan. Konfrontationer mellan kurdiska demonstranter och Irans paramilitära basijimilis fortsatte sedan under måndagen i Kermanshar.

I Teheran skanderades talkörer mot regimen som ”Död åt Khamenei”, ”Död åt Rouhani” –

alltså den högste ledaren respektive presidenten – samt ”Död åt diktaturen”, talkörer som nu har tagits upp landet runt.

Regimen svarade med att kommendera ut polis och säkerhetsstyrkor. Mobil- och internettrafik stängdes för att försvåra protesternas spridning, men utan effekt.

Studenter på en rad campus i Teheran reste sig i protester, inte minst på Teherans universitet. Studenterna möttes av statlig repression och massgripanden, men backade inte. Studentdemonstrationerna är de tydligaste vänsterledda protesterna, ledda av studenter som identifierar sig med marxismen.

Under flera år var stämningen på universiteten demoraliserad för dem som hade ett hopp om den gröna rörelsen under massprotesterna mot valfusk 2009. Men vänstern har stärkt sina positioner då de aldrig satte sitt hopp till ledarskapets ”reformistiska” flygel.

Efter ett år av offensiv arbetarkamp från offentliganställda, lärare, sjuksköterskor, industriarbetare, gruvarbetare, transportarbetare och pensionärer har studenterna fått tillbaka självförtroendet, stärkta av att lärarna – som tillhör en av de mest militanta arbetargrupperna i Iran – uppmanar till landsomfattande strejker mot regimen. Själva var lärarna senast ute i kamp den 5 oktober, då tusentals lärare krävde höjda löner och fackliga rättigheter. Detta visar tydligt på skillnaden i protesternas klasskaraktär jämfört med år 2009.

Rouhani kom till makten för fem år sedan med löfte om förändring, men har fortsatt den hårdföra politiken. Rouhani, som gick till val på ett reformprogram som lovade civila och politiska rättigheter, har genom sin politik avslöjat att det inte finns några större skillnader mellan de så kallade reformisterna och de hårdföra konservativa.

Detta är den mest omfattande massrörelsen sedan revolutionen 1979. Det är en rörelse vars omfattning, snabba spridning och militans skakar regimen i dess grundvalar. 27 av Irans 31 provinser har skakats av protester.

På nyårsafton hade protesterna spridit sig till Baluchistan-provinsen med en befolkning på 5 miljoner. Provinsen är landets andra största och den mest underutvecklade, isolerade och fattiga delen av Iran. Baluchistan möter systematisk repression och förtryck. De genomlever institutionaliserad diskriminering, statligt våld och fattigdom. Fattigdomen i Baluchistan är fem gånger mer omfattande än genomsnittet i övriga landet. Det är inte ovanligt att regim-styrkor kan utplåna en hel by. Att de anslöt till motståndet är därför inte förvånande. Rörelsen landet runt var militantare och demonstranterna mer beslutsamma än vid tidigare protester. Rörelsens politiska karaktär är tydligare. Det är som en bris av revolutionen 1979. Talkörer som ”reformister, konservativa, det är över nu” visar på rörelsens politiska spräng-kraft. Att dessa båda flyglar inom regimen är lika hårda i sina attacker mot protesterna bekräftar demonstranternas slutsats.

Efter fem dagars protester hade upproret spridit sig till över hundra städer i stora delar av Iran, inklusive den heliga staden Qum. I ett Youtube-klipp från den 1 januari intervjuas en kvinna på en demonstration, där hon uppmanar ungdomen att resa sig och bli en aktiv del av protesterna; ”Ned med mullornas regim! Jag kommer vara beredd på att möta dem, jag är inte rädd för någonting längre”.

I Karaj sattes rättviseministeriets byggnad i brand. I Arak ockuperades regeringsbyggnaden. I Malayer sattes mullorna kontor i brand.

10 000-tals har intagit gatorna i en rad städer över hela landet. Myndighetsbyggnader har ockuperats och polisstationer har satts i brand. Banker och religiösa stiftelser kopplade till regimen har attackerats. Enligt rapporter på sociala medier har regimen tappat kontrollen i en rad städer.

Polis som har försökt stoppa demonstranter har attackeras våldsamt. Polismotorcyklar har

satts i brand och det finns exempel på att poliser har jagats längs gatorna av uppretade folkmassor. Minst en polis och en basiji-milisman har dödats i konfrontationerna.

I Izeh, en stad med 120 000 invånare i Khuzestanprovinsen som har stor arabisk befolkning, tog befolkningen kontroll över staden beväpnade med jaktgevär. Det tog flera dagar innan regimens basijimilis kunde återfå kontrollen.

Under måndagen den 8 januari dödades ytterligare elva personer, varav nio i sammandrabbningar med polis. Myndigheterna vill ge sken av att de har situationen under kontroll, men hade då ännu inte lyckats stoppa massprotesterna.

Statlig TV rapporterade även under måndagen att sex demonstranter hade dödats vid en attack mot en polisstation i Qahdarijan där de försökte komma åt vapen. En medlem av regimens säkerhetsstyrkor dödades i Najafabad.

I Kermanshah utmanade demonstranterna vattenkanoner, tårgas och skarp ammunition. Rouhani uttalade att ”nationen kommer att ta itu med de som förolämpar revolutionens helighet och värderingar” och ministern Rahmani uttryckte i statlig TV att ”de som bryter mot lagar och skadar statlig egendom kommer få betala”.

Två demonstranter dödades av polis i Doroud när polis öppnade eld för att skingra demonstranter som försökte ockupera en lokal myndighetsbyggnad. På flera håll i landet har konfrontationer ägt rum mellan demonstranter och polis, där polisen har tvingats till reträtt av folkmassorna.

Upproret 2009 slogs ned med våld av den islamiska republikens väpnade styrkor. Det är mycket som skiljer protesterna 2009 och idag: då var det framför allt medelklassen och unga som protesterade, medan arbetarklassen avvaktade vad som skedde. Då uppfattades striderna av många arbetare som en konflikt mellan regimens två inbördes stridande delar, reformister och konservativa. Idag spelar arbetarklassen en aktiv roll, om än på individuell nivå och ännu inte som kollektiv.

Kvinnorna spelar på nytt en avgörande roll och allt fler har trotsat de stränga lagarna gällande slöja, vilket visar att rädslan för regimen successivt börjar luckras upp. Talkörer bland de stora grupperna av kvinnor i demonstrationerna löd ”Hussein, Hussein är deras slogan, men våldtäkt är deras ära” och ”Folket lever i fattigdom, men mullorna som gudar”. I takt med att gripanden har ökat har ett huvudkrav blivit ”Frige alla politiska fångar”.

Regimen har svårt att få kontroll då de inte kan förflytta sina styrkor där de bäst behövs eftersom massprotester sker i hela landet. Säkerhetsstyrkor har koncentrerats till de större städerna, vilket har gjort att de hårdaste sammanstötningarna har ägt rum i många mindre städer, där arbetslösheten kan vara 40-60 procent.

Från Rasht kommer rapporter om hur demonstranter snarare än att konfrontera soldater försöker vinna över dem till upproret.

För att rörelsen ska avancera framåt måste de bästa erfarenheterna från revolutionen 1979 tas tillvara, liksom lärdomar från revolutionerna i Tunisien och Egypten 2011 och de nyvunna erfarenheterna från dagens kamp. Iran är ett nyckelland i Mellanöstern. Det är den andra största ekonomin i Mellanöstern och Nordafrika, efter Saudiarabien, och andra största i befolkningsmängd efter Egypten.

Arbetarklassen måste ta ledningen i rörelsen, inte bara bli en del av den. Kommittéer behöver upprättas på arbetsplatser, skolor och i bostadsområden och länkas samman över hela landet. Proteströrelsen måste utvecklas till revolution. I första hand handlar det om vem som vinner kontrollen över gatorna, men en regim som den islamiska republiken kan inte demonstreras bort. Arbetarklassen måste därför ta kontroll över arbetsplatser och bostadsområden och bygga sitt eget demokratiskt kontrollerade självförsvar. En avgörande lärdom från Egypten är

att soldaterna måste vinnas över och militärapparaten avväpnas och ställas till svars.

Irans högste ledare Ayatollah Ali Khamenei anklagade på tisdagen ”Irans fiender” för att ligga bakom oroligheterna i landet. Syriens diktatur har uttryckt sitt stöd till Iran och anklagar likt Khamenei USA och Israel för att uppmuntra protesterna.

De paramilitära regeringsstyrkorna i Revolutionsgardet har i början av förra veckan tagit över säkerheten i Teheran från polisen. Islamiska republikens ledarskap meddelade samtidigt att demonstranter kan komma att dömas till döden i kommande rättegångar anklagade för ”brott mot gud”.

Demonstrationerna i Iran är fullt legitima och förtjänar vårt fulla stöd. Det handlar om ett uppror mot fattigdom och förtryck. Inga illusioner ska stå obesvarade om att imperialismen skulle vara en allierad i denna kamp. När Trump, Netanyahu, Juncker eller Löfven säger sig stödja folket i Iran är det sina egna intressen de talar om.

Ett viktigt steg för rörelsens utveckling är att den har spridit sig till industristäderna och stadsdelarna runt Teheran. I industriområdet Karaj utanför Teheran har tusentals arbetare konfronterat polis.

Talkörerna har på många håll en tydlig klasskaraktär, som ”Bröd, Arbete, Frihet” och ”Studenter och arbetare, förena er”. Socialister och fackliga aktivister måste ingripa i rörelsen, ge den en politisk ledning som riktas mot hela regimen, kopplar samman de sociala kraven på jobb och löner med ett aktionsprogram för att fälla dagens kapitalistiska och islamistiska regim, och etablera ett genuint folkstyre, där krav på fulla demokratiska rättigheter åt alla verkställs, inklusive landets minoriteter, samt stöd ges åt självständighet till ockuperade områden som Kurdistan och Baluchistan om befolkningen så önskar.

Arbetare, unga och förtryckta kan bara lita till sin egen styrka och solidaritet från arbetare internationellt. Imperialismen hycklar ”stöd”, men Trump är allierad med diktaturer och EU vill gärna göra affärer med diktaturen i Iran.

Regimen hävdar att den har krossat rörelsen. Men inte ens det mest brutala våld skulle lösa regimens grundläggande problem, även om den tillfälligt skulle kunna stoppa rörelsen. Vad vi nu ser början på i Iran är en process av massorna politiska återuppvaknande, en process där rädslan börjar försvinna. En verklig revolution i Iran kan visa vägen för övriga regionen och så fröet till en socialistisk konfederation. ■

Korrupt diktatur i djup kris

Bakgrunden till protesterna är fattigdom, arbetslöshet, stigande priser och bortskurna subventioner. Priset på bränsle har ökat med 50 procent, och ägg och kyckling med 40 procent.

40 miljoner människor, vilket är hälften av Irans 80 miljoner invånare, lever under fattigdomsstrecket. 21 miljoner människor lever i slumområden som helt saknar hälsovård och samhällsservice. 7 miljoner barn är barnarbetare.

Ungdomsarbetslösheten uppgår till 40 procent i ett land där en stor del av invånarna är under 30 år. 46 procent av Irans unga kvinnor 15-24 år är arbetslösa, och de som har ett arbete är hårdast ansatta av arbetsgivarna.

2015 giftes 37 000 flickor under 15 år bort, framför allt på landsbygden. Orsaken var främst familjernas ekonomi. 75 procent av flickorna avslutade därmed sin utbildning.

Protesterna riktas också mot bankerna. Enbart under 2017 gick fem banker i konkurs, och 2,5 miljoner sparare förlorade sina pengar. Lärarnas pensionsfond kollapsade också.

Det riktas också en omfattande ilska mot att unga iranier skickas till att strida och dö i Irak och Syrien, samtidigt som deras familjer svälter där hemma.

Den brutala diktaturen i Iran avrättade 557 personer under 2016. Enbart under två veckor i

september 2017 avrättades 33 personer.

Många fackliga ledare sitter fängslade, däribland Reza Shahabi från bussförarnas fackförening i Teheran, som suttit i fängelse sedan 2010.

Frige de fängslade studentledarna

CWI, den internationella socialistiska organisation som Rättvisepartiet Socialisterna ingår i, uppmanar till protester mot arresteringarna av studentledare. Skicka protester till:
Ministern för vetenskap och högre utbildning, cisc@msrt.ir
President Hassan Rouhani, media@rouhani.ir
Twitter: @HassanRouhani (English) och @Rouhani_ir (Persian).

Rättvisepartiet Socialisterna står för:

• Internationell solidaritet med upproret i Iran – Stoppa den statliga våldsrepressionen.
• Förbered för obegränsad generalstrejk – Fäll den islamiska republiken.
• Frige alla politiska fångar – Avskaffa dödsstraffet.
• Kamp för jämlikhet – Avskaffa könsapartheid med fulla fri- och rättigheter för kvinnor.
• Upprätta kampkommittéer på arbetsplatser, skolor och bostadsområden – Ett frö till en jämlik framtida arbetarstat.
• Förbered för en revolutionär konstituerande församling under arbetarkommittéernas kontroll.
• För fria demokratiska rättigheter åt alla – Rätten att organisera sig i partier och fackföreningar.
• Rätten till självbestämmande åt ockuperade områden – mot rasism och diskriminering av etniska minoriteter.
• Demokratisk kontroll och gemensamt ägande över landets ekonomi och naturtillgångar
• Nej till imperialistisk inblandning – låt det iranska folket avgöra sin framtid.
• För arbetares, småbönders och de fattigas regering – lägg grunden för en socialistisk konfederation.

”Vi har väntat på en explosion”

Redaktionen

Offensiv 9/1 2019

Offensiv har talat med iranska aktivister i Sverige om den pågående masskampen i Iran.

Mernosh Shafiea, Shora:

– Vi har väntat på en explosion, även om det inte har gått att säga ett datum. Det senaste året genomfördes 1 300 arbetarprotester i Iran.

– Det viktigaste är att protesterna nu har gått över gränsen, de riktas mot alla delar av regimen. Slagorden handlar om jobb, bröd och frihet – inte bara om val.

– Diktaturen ser mycket allvarligt på det här. De kanske för en kort tid kan stoppa protesterna genom att döda och fängsla, men de kommer tillbaka. Situationen för arbetare ändras inte.

– Krig och invasion från imperialismen är inte aktuellt. Men de kan försöka använda shahen och nationalism för att stoppa arbetare och socialister. Men än så länge är det en liten grupp som följer det.

– En del inom vänstern talar om en ”demokratisk republik”. Men kapitalismen i Iran kan inte ge välfärd, för det behövs socialism.

Hamid Fouroutan, Irans Kommunistiska Parti:

– Folk har fått nog, riktig nog, med allt – ekonomi, politik och löften. Allt har blivit dyrare, många har inte mat. Arbetare har inte fått lön och aktivister arresteras.

– Det har fått ut folket på gatorna. Den här gången lyssnar de inte på någon del av regimen – det riktas mot systemet, mot kapitalismen. Revolten finns i över 110 städer, moskéer har attackerats och ockuperats. Vi har sett mycket radikala protester i städer som kallas religiösa.

– Regimen är chockad. De stängde Instagram och telegram, har arresterat 3 300 och dödat 69 (till tisdag morgon 9 januari). De försöker också backa och lovar att det ska finnas platser att demonstrera på. Men folk fortsätter. Det har varit strejker på flera stora arbetsplatser, Haft Tapeh och i gasproduktionen. 10 000-tals har deltagit begravningar som har blivit till massdemonstrationer. Vi har också sett hur tidigare anhängare till regimen har bytt sida.

Farkhonde Ashena:

– Det viktigaste som behövs nu är organisering av arbetarna. Det är vad vi kämpar för, organisering i områden, på universitet och arbetsplatser. Att bygga för en generalstrejk med tydliga krav.

– Regimen vet att det inte går att vara på gatorna under lång tid. De fruktar mest en generalstrejk från arbetarklassen. Regimen har attackerat och arresterat särskilt organisatörer på universiteten, men försöker också med någon ”reform”.
– Men folk vill att regimen störtas. Det som saknas är alternativet. Folk tänker samtidigt som de kämpar – vad ska vi göra? Det finns också ett hot från USA, som med starka mediakrafter vill lansera en återkomst för shahen. ■

Varning för imperialismen

När Donald Trump påstår sig stödja protesterna i Iran är det en ren lögn. USA-imperialismen har inget intresse av folkliga uppror och har inte heller kapacitet att åstadkomma den här sortens revolter. Trump har tydligt visat hur gärna han är nära allierad med exempelvis diktaturer som i Saudiarabien. USA-imperialismen, liksom EU, agerar enbart för att gynna sina egna ekonomiska, militära och politiska intressen.

Proletären

9 punkter om protesterna i Iran

Patrik Paulov
Proletären 2/1 2018

Den 28 december inleddes en våg av protester runt om i Iran, vilket så här långt resulterat i ett tjugotal dödsoffer. I nio punkter skriver Proletärens Patrik Paulov om hur inhemskt missnöje men också långvarig utländsk inblandning påverkar utvecklingen.

1.

Allt är inte vad det ser ut att vara. Medierapporteringen från länder där västvärlden har tydliga intressen brukar allt som oftast spegla de västliga intressena, inte vad som egentligen händer och vilka krafter som agerar i bakgrunden. Detta har återigen varit tydligt i samband med protesterna i Iran.

2.

Det iranska folket har goda och fullt legitima skäl att protestera. Mot det religiösa förtrycket, mot bristen på politiska och fackliga rättigheter, mot ekonomiska svårigheter och skyhög arbetslöshet. Ett skäl till den svåra situationen är den nyliberala politik som den iranska ledningen driver. Men också västvärlden är djupt medskyldig till krisen genom decennier av hårda ekonomiska sanktioner som slår mot folkflertalet. På samma sätt som invånarna i länder som Syrien, Nordkorea och Venezuela påverkas negativt av omvärldens ekonomiska strupgrepp.

3.

Inhemskt missnöje är inte det enda skälet till protestyttringar i Iran. USA har tillsammans med bland andra Saudiarabien under lång tid understött ett regimskifte i Teheran. När destabiliseringen av Syrien inleddes 2006-2007, inleddes på samma gång liknande åtgärder mot Iran. En av dem som rapporterade om detta var den prisade USA-journalisten Seymour Hersh. I juli 2008 skrev han i magasinet The New Yorker att USA satsat 400 miljoner dollar på att stödja regimfientliga grupper, inklusive al-Qaidainfluerade sunniextremister som avskyr den shiitiska iranska ledningen mer än allt annat.

När radiostationen NPR intervjuade Hersh apropå avslöjandet gav han följande motivering till USA:s agerande: *”Det strategiska tänkandet bakom denna hemliga operation är att provocera fram så mycket problem och kaos att den iranska regeringen gör misstaget att ta till aggressiva åtgärder, vilket ger intryck av ett land i akut kaos. Sedan har du vad Vita huset kallar ’casus belli’, en anledning att attackera landet”.*

4.

Något militärt anfall mot Iran står knappast på dagens dagordning, även om det finns hökar i och utanför USA som skulle önska detta. Men Donald Trump har som president brutit med Barack Obamas förhandlingslinje och återgått till George W Bushs mer aggressiva hållning från 2008. Det är Iran och dess allierade – Syrien, libanesiska Hizbollah, Irak och jemenitiska Houtirörelsen – som är huvudfienden. En linje som Trump driver i samförstånd med sina närmaste vänner i Mellanöstern, Saudiarabien och Israel.

5.

Den 2 juni i år publicerade Wall Street Journal en artikel med rubriken ”CIA creates new mission to turn up the heat on Iran”. Att påstå att CIA för stunden kontrollerar tusentals iranier inne i Iran och nu styr det som händer vore att förvanska verkligheten. Men det vore också naivt att tro att CIA och andra utländska aktörer inte har sitt finger med i spelet och gör allt som står i deras makt att utnyttja situationen och för att ”skruva upp temperaturen”.

6.

Precis som i Syrien våren 2011 är det tydligt att det i dagens Iran finns krafter som riktar in sig på att trappa upp våldet. Redan under protesternas första dagar sprängdes en oljepipeline i västra Iran och myndighetsbyggnader angreps. Vad vi sett därefter är en våldsspiral, som följts av fördömanden från västvärlden mot det iranska styret.

7.

När detta skrivs efter sex dagar av protester rapporteras om ett tjugotal döda. Vilka som stått för dödandet är dock oklart. Att de som gått ut på gatorna inte bara är ”fredliga demonstranter” erkänns även av svenska medier som rapporterar att en ”demonstrant” skjutit en polis till döds. Samtidigt finns ingen anledning att betvivla att iranska säkerhetsstyrkor slår tillbaka hårt mot dem som angriper polisstationer och andra myndighetsbyggnader.

8.

Under de senaste dagarna har Trump och andra USA-företrädare trätt fram till det iranska folkets försvar. Det handlar naturligtvis inte om någon omsorg om iraniernas rättigheter och välmående lika lite som USA bryr sig om saudiers, palestinier, syriers eller det just nu hårt plågade jemenitiska folkets välmående. Det handlar istället om att stärka USA:s position genom att uppmuntra allt som kan destabilisera och försvaga supermaktens motståndare. Vilket framstår som ännu viktigare när kriget i Syrien blivit ett bakslag för USA.

9.

Slutligen: Ovanstående ord om den utländska inblandningen är inget försvar av det religiösa och politiska förtrycket i Iran. Iranierna har som alla andra folk rätt att kämpa för demokrati,

social rättvisa, jobb och värdiga arbetsförhållanden. Men det folk som önskar progressiva förändringar kan aldrig förlita sig på de imperialistiska makter som, när det gynnar deras intressen, inte tvekar att stödja de värsta av förtryckare, skapa kaos eller starta förödande krig.

Revolution

Massrörelsen i Iran: Arbetarklassen har fått nog av systemet

Amir Q

Revolution 10/1 2018

Under slutet av 2017 och början av 2018 har Iran skakats av massdemonstrationer i hela landet. De började den 29 december bland arbetare och fattiga, trötta på den islamiska republikens tomma löften och undanflykter och den sociala och ekonomiska krisen.

Snart 40 år av stagnation

Den iranska revolutionen 1979 mot monarkin och USA-imperialismen blev kapad av islamiska fundamentalister. USA förlorade sin tidigare allierade, shahregimen, och försökte isolera Iran genom ekonomiska och politiska sanktioner. Irans isolering har varit en orsak till konstanta ekonomiska problem, massarbetslöshet och inflation. Under 2013 nådde inflationen 30 procent och den officiella arbetslösheten runt 10 procent.

Den nuvarande presidenten Hassan Rouhani kommer från reformrörelsen, den islamiska republikens så kallat ”liberala flygel”. Denna reformrörelse fick massuppslutning i samband med presidentvalet 2009, när den blev brutalt förtryckt. Men sedan dess har Hassan Rouhani vunnit två presidentval med löften om en bättre ekonomi, mer jobb och att göra slut på korruptionen.

Tidigare har regimen skyllt de ekonomiska problemen på sanktionerna från USA. Men efter kärnavtalet med USA kan regimen inte längre skylla på USA-imperialismen. Inflationen ligger fortfarande på omkring 10 procent, samtidigt som lönerna inte ökar och arbetslösheten ökat massivt till 24 procent. Rouhanis svar är att genomföra nedskärningar av olika typer av bidrag som är just de som gjort att arbetarklassen kunnat överleva.

Ilskan kokar över

Redan i mitten av december var folkets missnöje nära bristningsgränsen. När statsbudgeten tillkännagavs med nedskärningar på 5,3 miljarder dollar i bidragssystemen, blev det en storm på sociala medier där folk krävde sin röst tillbaka från presidenten.

Den verkliga massrörelsen började däremot den 28 december i Mashhad, Irans näst största stad, som är känd som en väldigt konservativ, religiös stad. Demonstrationerna ställde ekonomiska krav mot president Rouhanis regering, vilket det religiösa etablissemanget till en början försökte utnyttja genom att ge sitt stöd. Men det var bara gnistan för en större och mer radikal massrörelse från de fattiga över hela landet.

Regeringens enda svar var våldsamt förtryck genom polisen men vände sig senare till den paramilitära styrkan ”Islamiska revolutionsgardet”. Den officiella dödssiffran är 25, men sannolikt betydligt högre, och mer än 3000 har arresterats. Men i jämförelse med tidigare proteströrelser är detta relativt milt. På grund av den explosiva situationen har regimen inte kunnat genomföra så hård repression som den annars skulle gjort.

Våldet radikaliserade rörelsen vidare, och den tvingades ta en mer och mer politisk karaktär. Slagord som ”död, död till presidenten” och ”död, död till diktaturen” började få gehör. Slagordet ”reformist (liberal) eller principilist (konservativ), det slutar aldrig” har blivit alltmer populärt, med betydelsen att det inte finns någon skillnad mellan de två politiska fästena i den islamiska republiken. I Teheran gick protesterna så långt att man vågade

demonstrera utanför det ökända politiska fängelset Evin.

För en iransk socialistisk revolution!

Det är inte säkert hur rörelsen kommer att fortsätta. Den 3 januari organiserade regeringen motdemonstrationer, baserade på de högre skikten av medelklassen. Samtidigt mobiliserade regeringen det så kallade ”revolutionsgardet”, stängde social media och även tillgång till internet i några områden. Förtryckets och våldets intensitet gör att rörelsen måste ha ett tydligt mål för att kunna fortsätta, och den har avtagit i de städer där den började: Teheran, Mashhad och Isfahan. Rörelsen fortsatte i mindre storlek i den västliga delen av Iran: Ahvaz, Kurdistan och Azerbajdzjan. Den drivande och mest radikala kraften i demonstrationerna i dessa områden är de nationella minoriteterna.

Demonstrationerna är ett spontant utbrott av ilska mot systemet, och de har saknat ledarskap och tydliga politiska mål. Därför är det naturligt att det finns en stor politisk förvirring i rörelsen. Vissa ungdomar har till och med ropat slagord till stöd för kronprinsen Reza Pahlavi som befinner sig i exil. Regeringen lägger skulden för demonstrationerna på olika exilorganisationer och den just kungliga familjen. Men sanningen är att de flesta exilorganisationerna har väldigt lite koppling till befolkningen i Iran. Det finns ingen massbas för monarkism i Iran, förutom bland några få förvirrade ungdomar som inte ser något annat alternativ.

Bristen på alternativ är rörelsens största problem, bristen på en konkret lösning på Irans sociala och ekonomiska kris. Den iranska kapitalismen är för svag för att säkerställa ens en dräglig existens för sin arbetarklass. Bara en socialistisk revolution kan mobilisera alla förtryckta delar av samhället och gör slut på kapitalismens kaos. Och även om det är oklart hur rörelsen kommer fortsätta, är det tydligt att Iran påbörjat en period av turbulent klasskamp.